

Věc C-409/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

4. července 2023

Předkládající soud:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

30. června 2023

Žalobkyně:

Arvato Finance BV

Žalovaná:

MI

Předmět původního řízení

Původní řízení se týká nesplacené pohledávky v rámci online nákupu, při kterém byla využita platební služba BNPL (zkratka BNPL znamená „Buy now, pay later“ resp. „Kup teď, zaplat' později“).

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU se týká pohledávek z platební služby BNPL, jakož i otázky, jak posuzovat takovéto pohledávky ve světle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „směrnice o spotřebitelském úvěru“).

Předběžné otázky

- 1) Patří úroky z prodlení a mimosoudní náklady mezi celkové náklady úvěru pro spotřebitele ve smyslu čl. 3 písm. g) směrnice o spotřebitelském úvěru a musí k nim být přihlédnuto při posouzení otázky, zda se jedná o úvěrové smlouvy, kde je úvěr poskytnut „bez úroků a jakýchkoliv jiných poplatků“, nebo o úvěrové smlouvy, podle jejichž podmínek „[se] platí [...] pouze zanedbatelné poplatky“, ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. f) směrnice o spotřebitelském úvěru?
- 2) Je pro odpověď na první otázku relevantní, zda jsou úroky z prodlení a mimosoudní náklady dlužné ze zákona nebo zda byly sjednány? Pokud jde o sjednané úroky z prodlení a mimosoudní náklady, je relevantní, zda jsou tyto úroky a náklady vyšší než ty, které by byly bez existence ujednání dlužné ze zákona?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, články 2, 3, 5, 10 a 19.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Burgerlijk Wetboek (občanský zákoník, dále jen „BW“), článek . 6:96 (Majetková újma), 7:57-73 (provedení směrnice 2008/48).

Besluit van 16 oktober 1991 (Besluit kredietvergoeding) (nařízení ze dne 16. října 1991 [nařízení o poplatcích za úvěr]).

Wet van 28 september 2006, houdende regels met betrekking tot de financiële markten en het toezicht daarop (Wet op het financieel toezicht [wft]), (zákon o finančních trzích a jejich kontrole [zákon o finančním dohledu, dále jen „Wft“]), článek 1:20 (vyloučení z oblasti působnosti) a 4:32 a násl. (vyloučení z oblasti působnosti).

Besluit van 12 oktober 2006, houdende regels met betrekking tot het gedragstoezicht op financiële ondernemingen (Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft) (nařízení ze dne 12. října 2006 o pravidlech dohledu nad chováním finančních podniků [nařízení o kontrole chování finančních podniků Wft]), článek 1 (definice „celkové náklady úvěru pro spotřebitele“)

Besluit van 15 november 2006 (Vrijstellingsregeling Wft) (nařízení ze dne 15. listopadu 2006 [ustanovení o vynětí z Wft]), články 3c a 43 (bezplatné poskytnutí lhůty splatnosti je ze schvalovací povinnosti podle Wft vyňato).

Besluit van 27 maart 2012 (Besluit vergoeding voor buitengerechtigke incassokosten) (nařízení ze dne 27. března 2012 [nařízení o mimosoudních nákladech na vymáhání]).

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Společnost Arvato poskytuje platební službu BNPL AfterPay. Při online nákupu nabídne online shop službu AfterPay zákazníkovi jako jednu z možností zaplacení.
- 2 MI zakoupila jako spotřebitelka dne 27. února 2019 a ve dnech okolo tohoto data tři produkty v online shopu. Po zaplacení *payment fee* (poplatku za platbu) ve výši 1 eura využila platební metodu AfterPay.
- 3 V platebních podmínkách společnosti Arvato se mimo jiné uvádí, že
 - zákazník po přijetí ze strany AfterPay může s oddlužujícím účinkem zaplatit výlučně přes tuto službu;
 - lhůta splatnosti činí 14 dní, pokud není sjednáno jinak;
 - pokud zákazník nezplatí ve lhůtě 14 dnů, je dlužná částka splatná okamžitě a bez dalšího prohlášení o prodlení;
 - nezaplacení ve lhůtě vede k 1) upomínce, 2) druhé písemné upomínce a dodatečně vypočteným administrativním nákladům, 3) výzvě k zaplacení a k dalším zvýšeným administrativním nákladům;
 - jsou dlužny zákonné úroky od okamžiku, kdy se zákazník dostane do prodlení, jakož i administrativní náklady podle zákona o mimosoudních nákladech na vymáhání (6:96 BW).
- 4 Společnost Arvato zaslala MI dne 27. února 2019 e-mailem přehled plateb. V něm je uvedena celková částka včetně DPH ve výši 38,97 euro, z toho 1 euro jako *payment fee*, a jako poslední možnost k zaplacení je uveden den 13. března 2019.
- 5 Poté, co společnost Arvato odeslala nejružnější upomínky k zaplacení, poslala MI dne 6. prosince 2019 výzvu k zaplacení objednaného zboží a *payment fee*.
- 6 Společnost Arvato navrhuje u Kantonrechter te Arnhem (soud kantonu Arnhem), aby soud uložil MI povinnost zaplatit částku 80,20 euro (tedy dlužnou částku plus náklady na vymáhání) s připočtením zákonných úroků ve výši 38,97 euro od 9. října 2020. Společnost Arvato snížila svou pohledávku tím, že se vzdala zaplacení *payment fee*.
- 7 Kantonrechter (kantonální soud) předložil Hoge Raad (nejvyšší soud) 20 předběžných otázek, předkládající soud předložil Soudnímu dvoru dvě předběžné otázky.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 8 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce k tomu neuvádí žádné informace.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 9 Úroky z prodlení a mimosoudními náklady jsou myšleny úroky a úhrada nákladů na mimosoudní získání plnění, které jsou dlužny na základě smlouvy nebo ze zákona, pokud je dlužník v prodlení se svou povinností splácet v souladu s úvěrovou smlouvou.
- 10 Dlužníci, kteří mají ze zákona povinnost poskytnout náhradu škody, jsou podle čl. 6-96 odst. 2 písm. c) BW povinni uhradit rovněž přiměřené náklady na mimosoudní plnění. Je-li dlužník fyzická osoba, která nejedná při výkonu povolání nebo živnosti, nemůže podle čl. 6:96 odst. 5 BW úhrada těchto nákladů překročit částku, která vyplývá z nařízení o úhradě mimosoudních nákladů na vymáhání. Toto odškodnění se rovná procentu z jistiny úvěru, které je tím nižší, čím vyšší je jistina úvěru; odškodnění činí nejméně 40 eur a nejvýše 6 775 eur.
- 11 V případě úvěrových smluv, na které se vztahuje směrnice o spotřebitelských úvěrech a nevztahuje se na ně tedy výjimka podle čl. 2 odst. 2 písm. f) směrnice o spotřebitelských úvěrech (čl. 7:58 odst. 2 písm. e) BW), zakazuje čl. 7:76 odst. 4 BW poskytovateli úvěru, aby stanovil nebo účtoval vyšší poplatek za úvěr než ten, který je stanoven v nařízení o poplatcích za úvěr. Tato maximální částka zahrnuje rovněž úroky z prodlení a mimosoudní náklady. Poskytovatel úvěru proto nemůže na základě nařízení požadovat náhradu za mimosoudní náklady na vymáhání, která je vyšší než nejvyšší možný poplatek za úvěr.
- 12 Ze směrnice o spotřebitelském úvěru a judikatury Soudního dvora k této směrnici nelze bez dalšího dovodit, zda je odpověď na otázky, jestli mají být úroky z prodlení a mimosoudní náklady považovány za náklady úvěru a musí k nim být přihlédnuto při posouzení, zda se jedná o úvěry „bez úroků a jakýchkoliv jiných poplatků“ nebo o úvěry, podle jejichž podmínek „[se] platí [...] pouze zanedbatelné poplatky“, kladná nebo záporná. Kromě hledisek, která hovoří pro kladnou odpověď, existují rovněž úvahy svědčící pro zápornou odpověď.
- 13 Pro kladnou odpověď na první otázku hovoří tyto dva body:
- I) Podle ustálené judikatury Soudního dvora je definice pojmu „celkové náklady úvěru pro spotřebitele“ obsažená v čl. 3 písm. g) směrnice o spotřebitelském úvěru široká a neobsahuje žádná omezení týkající se druhu nebo odůvodnění nákladů, která mohou být na spotřebitele v rámci smlouvy o úvěru kladeny (viz například rozsudek C-84/19).
 - II) Z předmluvních informací, které musí být podle článku 5 směrnice o spotřebitelském úvěru poskytnuty, vyplývá, že směrnice vychází z toho, že při uzavření úvěrové smlouvy mohou být úroky z prodlení a poplatky

z prodlení „náklady, které spotřebitel“ (při prodlení s platbou) „musí zaplatit v souvislosti s úvěrovou smlouvou a které jsou věřiteli známy“, ve smyslu čl. 3 písm. g) směrnice.

14 Pro zápornou odpověď na první otázku hovoří tyto tři body:

- I) Výjimka pro „úvěrové smlouvy, kde je úvěr poskytnut bez úroků a jakýchkoliv jiných poplatků“ podle čl. 2 odst. 2 písm. f) směrnice o spotřebitelském úvěru by postrádala smysl, pokud by úroky a náklady uvedené v této výjimce již zahrnovaly úroky dlužené ze zákona a mimosoudní náklady.
- II) Kladná odpověď na tuto otázku by mohla mít za následek, že do oblasti působnosti směrnice o spotřebitelském úvěru bude spadat dodavatel zboží, který ve svých všeobecných podmínkách stanoví, že budou účtovány úroky z prodlení a mimosoudní náklady a spotřebiteli poskytne na faktuře lhůtu splatnosti.
- III) Zahrnutí nákladů vyplývajících z neplnění do „celkových nákladů úvěru pro spotřebitele“ je odůvodněné pouze tehdy, pokud podmínky, za nichž byl úvěr poskytnut, a ostatní okolnosti konkrétního případu opodstatňují domněnku, že dlužení nákladů vyplývajících z neplnění je součástí výdělečného modelu poskytovatele úvěru.

15 Pokud musí být odpověď na první otázku kladná, a tím spíše pokud musí být odpověď na druhou otázku záporná, nejsou úvěrové smlouvy, které uzavírají poskytovatelé platebních služeb BNPL se spotřebiteli, obecně vyňaty z působnosti směrnice o spotřebitelském úvěru, jak je provedena v oddíle 1 hlavy 7.2A BW.

16 Odpověď na tyto otázky je proto nezbytná pro zjištění, které náklady může společnost Arvato podle vnitrostátního práva od MI požadovat.